

דאי תשיבות אב הוא עיי דהוי במשכן איב גס זריקה כ. לכן מביא קרא על הולאה. וממילא זורק תולדה דהולאה כיון שהיו מקובלין דליכא אלא ליט אבות :

כ' הרע"ב דלהכי נקט במתני' בלשון עני ועשיר דקמ"ל מה"ב פסולה וחייבין עלי' ועיי בתוס' יו"ט ותוס' רע"ק מה שהקשו ממילה ולולב. ובגור ארי' כ' דמאות לדקה שאני שהעני יכול למחול ודוחק הוא. וי"ל דהכא [שהעני עומד במוך] אי אפשר המנוה לולי העבירה [דגס בזה עוקר וזה מניח הוי עבירה ואפשר דאסור מה"ט כנ"ל] והוי מה"ב ואינו יולא בלשון הרע"ב ולכן חייב [כיון דלא עשה מנוה] משא"כ בלולב יולא המנוה באמת. ובמילה שפיר תי' הסו"מ כיון דניתן לדחות [פטור משום טירדא ושבו לא הוי מה"ב] ועדיין ליט. שוב ראינו דאיא לפרש כן דהא גבי ב' על יבמות נדה (פסחים עב:) ג"כ הוי מה"ב [דלע"ג שהי' יכול לקיים המנוה בימי היתר שלא בעבירה. כיון שנטעה העבירה בשעת עשיית המנוה חשיב מה"ב גס בכה"ג. כמ"ש בחי' כריתות (ו'). ע"ש] ואעפ"כ פטור כמ"ש הרמב"ם (פ"ב משנגות) וגם איא מה"ט לחלק בין זמנו בזהל דביבמות אין זמנו בזהל. מיהו י"ל לחלק קצת דביבמות הוי כמו אונס קצת כיון דרך המנוה ולא הוי לו לשאל אם היא טעורה ע"ש. אבל הכא אין המנוה לדקה עיי הולאה אלא שזדמן כך וז"ע: **ע"ב בגמ'** והא דומיא דמראות נגעים קתני. לכאורה תמוה כיון דידע המקשן דכולהו לחיובא איב מאי קשיא ל' ליטני כדהכא הא דומיא דמ"ג קתני לחיובא. ולמה הולך ר"פ לשנויי משום דלאו עיקר שבת הוא. בל"ה י"ל דקתני דומיא דמ"ג [כמ"ש ג"כ בתוס'] וי"ל דמ"ל להמקשן דוודאי שמים שכן ד' דתני הכוונה לחיובא דומיא דשמים שכן ד' דנגעים. אלא מיהא לא הוי לתנא להשמיט שאר איסורי שבת והי"ל למיתני שמים שכן ד' שכן שמונה. ועיי מחזק ר"פ משום דלאו עיקר שבת היא קילר התנא:

שם בגמ' והא יליאות קתני. קלת קשה דמ"ג שפיר קאמר התנא יליאות שמים שכן ארבע עס הכנסות. דלכאורה בידיעות העומאה נמי הכי הוא שכן ארבע הוא ידיעות קודש ומקדש. ולא ידיעות העומאה:

שם בגמ' רבא אמר רשיות קתני. לכאורה קשה כיון דע"כ תנא הכנסה קרי הולאה כדדייקו מהא דהמנויא מרשות לרשות איב למה דחיק רבא לפרש רשיות. וי"ל דלא תש להא. דהתם שאני כיון דפ"י בהדיא מרשות לרשות שפיר שייך למיתני המנויא. אבל יליאות סתמא לא משמע הכנסה [ועיי בשבועות (ה): תוס' ד"ה רבא וגס בבעה"מ כאן מ"ש בזה] ועיי בתוס' שהקשו לרבא לשון שכן ארבע. והוי אפשר לומר דלרבא שכן ד' היינו רשיות דרבנן כרמלית ומקום פטור. כדרייתא דלקמן ד' רשיות לשבת. אך לפ"י לא יהי' דומיא דמראות נגעים כשיטת הס"ד דלעיל:

בתוס' ד"ה ידיעות הקשו למה לא תני העלמות. ואפשר לומר דהא דפליגי אי חייב בהעלם מקדש. טעמא דמאן דפטור י"ל דהוי מחמת שידע העומאה והי"ל להזהר ספי בכל מקום שהולך או אוכל. והוי כעין מויד להכי אין בו קרבן. ולא מטעם דלא הוי העלם טומאה רק הידיעה גורם. ועיקר המשנה בא להודיענו דחייב גס על העלם מקדש להכי תני ידיעות. וגראה דזה מטעם דבעי' שם בגמ' בשבועות (יט.) העלם זה וזה בידו מאי דאי העטם מאן דפטור משום דבעי' העלם טומאה איב העלם זה וזה פטור. ואי העטם משום ידיע העומאה איב זה וזה נמי חייב. אך אי הפ"י שם ליט ופטור ע"כ ההעלמה גורם והקשו תוס' שפיר:

דף ג' ע"א בגמ' והא אמר שמואל כל פטורי דשבת פטור אבל אסור מוז' כו'. י"ל להוכיח מכאן

דא

דף ב במשנה יליאות השבת מסקינן בגמ' [לשנינוי דר"פ] דהכנסה נמי הולאה קרי. [ומפרש טעמא

דכל עקירת חפץ ממקומו תנא הולאה קרי לה] ומשמע הטעם משום דכן הוא לשון הפסוק אל יאל וגוי ופירושו לא יפיק דעיקר המלאכה היא מה שמוציא החפץ מאותו הרשות שמונה בו (*) (ל"ג. ד"ה) דמה"ט לריך קרא לפטור זה עוקר וזה מניח והוי ס"ד לחייב בלא הכנה ע"ש. וכ"כ מ"ש הרמב"ם (פ"ד מה' שגגות ה"ב) המנויא מרשות לרשות הוא שחייב שנאמר איי איש ממקומו וכו' וע"כ ל"ל דמפרש דלשנינוי בתרא בהוריות (ד.) גס הכנסה כחייב בתורה בזהאי קרא דאל יאל. אכן בתוס' שם כ' דגס להאי שנינוי דגמ' הכנסה לא כחייב בקרא ע"ש:

שם במשנה שניהם פטורין לכאורה נראה דמ"ג אסור מן התורה כמו כל חזי שיעור בפרט העוקר דחזי לעשות גס הכנה. וכן ה"י אפשר לפרש הא דאמר' בגמ' פטורי דלתי לדי חיוב חטאת קא חשיב משום דמדאורייתא אסור. ודלא

אחי לחטאת כגון הכנה לפי רש"י דמה"ט מותר לא חשיב. אכן מרש"י משמע וכ"כ הרא"ש בהדיא דרך מדרבנן אסור. וגס בכל שיעורי דשבת לא מלאחי מפורש בגמ' שיהי' איסור תורה בפחות משיעור משום דחזי לאלטרופי. וי"ל דדוקא באיסורי אכילה ח"ש אסור מקרא דכל חלב [כמ"ש באי"ט ח"ל (ס"ו) אכן ברש"י לקמן (עד.) מבוחר דגס באיסורי שבת ח"ש אסור מה"ט. ובח"מ (פכ"א מה' שבת) דבחי"ש איכא עשה וזיוה"ש מנחות. ועיי במל"מ (פ"ח מה"ט ובפרמ"ג בפתיחה וב"ש) (ס"י ש"א) מ"ש מדברי המור שם] מיהו נראה דהכא לא מיקרי חזי שיעור אלא חזי מלאכה ולא נאסר זה כלל. משא"כ לחזי כזית חלב דאיסור הוא וחסר השיעור. ובגמ' הרמב"ם (פ"ב מה"ט) משמע דעקירה בלבד או הכנה. דינו כחזי שיעור ע"ש. [שהביא הכל בבבא אמת] וכ"כ קלת בפור (ס"י ש"מ). ולשון הסמ"ג (לאוין ס"ה) ל"ע בזה:

ברש"י במתני' משמע לדינא דלריך שנינוי דהר"ר. ולפ"י י"ל לעיין אי לריך ג"כ שיעשה העני עקירת הסל מן הקרקע דלכאורה הא בזה תליא. ומתוס' לקמן (ג.) ד"ה עקירת משמע שחולקין בכ"ז על רש"י. עיי בתוס' דעק"א ובתו"י לקמן. ועיי בלשון הרא"ש (ס"י ב) בענין ידו לא נח דמשמע דמ"ל כמ"ש בשיטת רש"י דעקירת היד [בלבד] ואי עקירה היא. והרמב"ם (פ"ב מה"ט ה"ב) כ' בהדיא דלא ברש"י דאי' להניחו ע"ג קרקע ע"ש. ובד"בין (ס"י של"ח) משמע ג"כ ברש"י [דאם נתן לו חבירו לתוך ידו והוליא פטור. אכן ברש"ש מבוחר דבכה"ג חייב כיון שעוקר גס הגוף]:

בתוס' ד"ה יליאות הקשו למה התחיל התנא בהולאות. וי"ל כיון דמפורש בקרא וכן מלאחי ב"י חפץ ה'. ועוד הקשו למה מלריך קרא הוה"ל והוי במשכן ע"ש בשבועות (ב.) הקשו כן וגס לקמן בר"פ הורק. אבל לפי לשון הגמ' לקמן מכדי זריקה תולדה דהולאה הולאה גופא היכא כחייבא. וי"ל דהוי' להקשות כן ב"י כלל גדול דחשיב המנויא מרשות לרשות. הולאה היכא כחייבא [וכן הקשה ב"י פנ"י שם] לכן ה"י נלע"ד לפרש כך מכדי זריקה תולדה דהולאה כדפרש"י התם דבאבות מלאכות לא חשיב זורק כו' וא"כ היא גופא קשיא כיון דגס זריקס הוי במשכן מהיכי חיתו יהי' הולאה אב זריקה תולדה

4

2